

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys SPTY ry toimintakertomus 2022

17.4.2023

Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistys (SPTY) ry on perustettu vuonna 2010 edistämään potilas- ja asiakasturvallisuutta ja sen tutkimusta. Yhdistyksen päämäärä on omalla toiminnallaan varmistaa, että asiakkaat ja potilaat saavat Suomessa turvallista ja laadukasta hoitoa. Yhdistys toimii valtakunnallisesti aktiivisena kehittäjänä, vaikuttajana ja arvostettuna asiantuntijana. Toimintaa ohjaavia arvoja ja periaatteita ovat avoimuus, läpinäkyvyys, asiakas- ja potilaslähtöisyys, rohkeus, riippumattomuus ja yhteistyöhakuisuus.

Potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen toimintalinjaukset ovat:

- edistää potilaiden, asiakkaiden, omaisten ja läheisten osallistumista potilas- ja asiakasturvallisuuden varmistamiseen
- on avoin yhteistyöverkosto sosiaali- ja terveydenhuollon toimijoille, viranomaisille, alan etujärjestöille sekä asiakkaita ja potilaita edustaville tahoille
- seuraa potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämistä Suomessa ja ulkomailla, tunnistaa sen ensisijaiset kehittämiskohteet ja kiinnittää muiden toimijoiden huomiota näihin
- tukee ja osallistuu tutkimus- ja kehittämistyöhön
- vaikuttaa potilas- ja asiakasturvallisuuden kansallisiin linjauksiin, lainsäädäntöön ja viranomaistoimintaan sekä käy yhteiskunnallista keskustelua
- kehittää potilas- ja asiakasturvallisuutta asiantuntijajaosten toiminnan kautta
- toimii kumppanina potilas- ja asiakasturvallisuuteen tähtäävissä kansallisissa ohjelmissa ja hankkeissa
- osallistuu seminaarien ja koulutusten järjestämiseen
- harjoittaa julkaisu- ja tiedotustoimintaa
- tukee potilas- ja asiakasturvallisuuden perus- ja täydennyskoulutusta
- edistää moniammatillista toimintaa
- turvaa jäsen- ja varainhankinnalla toimintaedellytyksensä

Hallitus: puheenjohtajana toimi Auvo Rauhala ja jäseninä Kirsi Coco, Suvi Hakoinen, Anna-Riia Holmström, Merja Kaivolainen, Riitta Karjalainen, Timo Keistinen, Marina Kinnunen, Sanna-Maria Kivivuori, Paavo Koistinen, Hanna Kuusisto, Mari Liukka, Elina Ottela, Tarja Pajunen, Merja Sahlström ja Maiju Welling.

Yhdistyksen sihteerinä toimi Tarja Pajunen, rahastonhoitajana Elina Ottela, koulutuskoordinaattorina Maiju Welling, tutkimuskoordinaattorina Kirsi Coco. Jäsenvastaavan ja viestintäkoordinaattorin tehtävistä vastasi Merja Sahlström ja Mari Liukka.

Jaosten puheenjohtajina toimivat Asiakas- ja potilasturvallisuuden asiantuntijatjaoksessa Mari Liukka, Asiakas- ja potilasjaoksessa Tarja Pajunen ja Turvallinen lääkehoitojaoksessa Suvi Hakoinen.

Hallitus kokoontui toimintavuoden aikana yhdeksän kertaa. Kokouksista kahdeksan toteutettiin etäyhteyden välityksellä ja yksi sähköpostikokouksena. Lisäksi yhdistyksen jaosten yhteistapaaminen järjestettiin 16.6. Helsingissä teemalla Asiakas- ja potilasturvallisuutta yhdessä kehittäen. Tilaisuudessa kuultiin sosiaali- ja terveysministeriön lakimies Sonja Jantusen puheenvuoro asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiasta ja toimeenpanosuunnitelmasta 2022-2026. Yhdistyksen puheenjohtaja Auvo Rauhala ja jaosten puheenjohtajien puheenvuorojen jälkeen kokemustoimija Petri Lampinen Muistiliitosta käytti ansiokkaan puheenvuoron otsikolla: Asiakkaan ja potilaan ääni. Asiakas- ja potilasturvallisuutta yhdessä kehittäen -teemaa käsiteltiin Learning cafe työpajoissa teemoilla: Vaaratapahtumien tutkinta: potilaan kohtaaminen, turvallisen lääkehoidon varmistaminen sekä järjestöjen toiminta ja vaikutusmahdollisuudet. Päivä sai hyvää palautetta ja sille toivottiin myös jatkoa. Erityisesti esiin tuotiin verkostoituminen ja uusien yhteistyöaiheiden ja kumppaneiden löytäminen, joiden kanssa jatkaa kehittämistyötä. Osallistujia hybridinä toteutuneessa tilaisuudessa oli 42, joista etänä 17 henkilöä.

Yhdistyksen jäsenyydet eri työryhmissä:

- Laiteosaamisen kansallisten linjausten ohjausryhmä: Mari Liukka.
- Vaasan Potilas- ja asiakasturvallisuuden kehittämiskeskuksen (12/2021 alkaen Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskus) STM:n ohjausryhmä 17.8.2020–31.12.2022. (STM, VN/15726/2020). Jäsen: Merja Sahlström 17.8.2020–10.10.2022 ja Timo Keistinen 10.10.2022–31.12.2022.
- STM, Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022–2026 valmistelutyön ohjausryhmä 1.4.2021–31.1.2022. Jäsen: Hanna Kuusisto.
- STM, Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022–2026 ohjausryhmän strategiavalmistelun työryhmä 9.8.2021–31.1.2022 (VN/17269/2021). Jäsen: Anssi Kuosmanen.
- Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen Asiantuntijaneuvosto (1.1.2021–). Jäsen: Auvo Rauhala.
- STM, Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022-2026 Seurantaryhmä 1.7.2022–31.12.2026 (STM VN/7453/2022). Jäsen: Anssi Kuosmanen.
- Seurantaryhmän alatyöryhmä (–31.5.2022): Vakavien vaaratapahtumien tutkintaoppaan päivittämisen työryhmä 17.10.2022– 31.5.2023 (VN/7453/2022). Jäsen: Mari Liukka.

Lausunnot ja kannanotot

- 24.3.2022 Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi sosiaali- ja terveydenhuollon valvontalaiksi.
- 19.9.2022 Vaikuttamiskirje kansanedustajille: Asiakas- ja potilasturvallisuus huomioitava uudessa hallitusohjelmassa.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden ansiomerkit ja diplomit

Vuonna 2022 ansiomerkkejä ja diplomeja myönnettiin kevät- ja syyskokouksessa hallituksen myöntämänä 15 aktiiviselle ja ansiokkaalle toimijalle ja kolmelle kehittäjäyhteisölle, jotka tekevät työtä potilas- ja asiakasturvallisuuden, sen tutkimuksen ja kehittämisen parissa sekä ovat vaikuttaneet ja vieneet aktiivisesti potilas- ja asiakasturvallisuutta eteenpäin. Yhdistys onnittelee jokaista ansiomerkin saanutta lämpimästi.

Kevätkokouksessa 6.6.

Henkilöt:

- **Härkänen** Marja, apulaisprofessori, Itä-Suomen yliopisto
- **Jussila** Tuija, potilasturvallisuuspäällikkö, Päivystys, KYS
- **Kallinki** Julia, sairaanhoitaja, Pohjanmaan hyvinvointialue
- **Lahti Anu**, Kliinisen hoitotyön asiantuntija, KYS, Hoitotyön kehittämis-, opetus- ja tutkimusyksikkö
- **Peltonen** Eeva-Liisa, kokemustoimija, Hengitysliitto ry
- **Turunen** Hannele, professori, Itä-Suomen yliopisto
- **Vatanen** Susanna, Kliinisen hoitotyön asiantuntija, KYS, Hoitotyön kehittämis-, opetus- ja tutkimusyksikkö

Yhteisöt:

- Keski-Uudenmaan sote -kuntayhtymän (Keusoten) lääkitysturvallisuustyöryhmä

Syyskokouksessa 21.11.

Henkilöt:

- **Bastman** Taru, psykiatrian sairaanhoitaja amk, Raaseporin sairaala
- **Kärjäjä** Aki, gastroenterologi, Pohjanmaan hyvinvointialue
- **Lindvall** Maria, kehittäjä sosiaalityöntekijä, Pohjanmaan hyvinvointialue
- **Liukkonen** Eeva-Kaisa, kliininen erikoissairaanhoitaja, Pohjanmaan hyvinvointialue
- **Pehkonen** Aini, VTT, dosentti, Itä-Suomen yliopisto
- **Pohjola** Anneli, professori emerita, Lapin yliopisto
- **Takala** Annika, dosentti, ylilääkäri, HUS

Yhteisöt:

- **KYS Lasten veri- ja syöpätautien osasto 2403**

- **Suomen Sairaanhoidajien Infektioiden torjunnan ohjeet ammattilaisille -työkalutyöryhmä:**
  - Dinah Arifulla, Asiantuntija, terveysalan opettaja, Sh, TtM, hygieniahoitaja¹ THL, Turun ammatti-instituutti, Sosiaali- ja terveysala
  - Heli Heikkinen, Potilasturvallisuuspäällikkö, TtM, hygieniahoitaja, Siun sote
  - Tiina Kurvinen, Hallinnollinen osastonhoitaja, TtM, hygieniahoitaja, VSSHP
  - Tarja Kuutamo, Sh, TtM, hygieniahoitaja HUS, Infektio- ja sairaalahygieniayksikkö
  - Ella Mauranen, Osastonhoitaja, hygieniahoitaja KYS, Infektio- ja sairaalahygieniayksikkö
  - Oili Ström, Palveluesimies, hygieniahoitaja Kymsote, Tartuntataudit ja infektioiden torjuntayksikkö
  - Kirsi Terho, Sh, TtM, hygieniahoitaja VSSHP

Kuva 1. KYS Lasten veri- ja syöpätautien osasto 2403

Kuva 2. Tarja Pajunen, SPTY, Eeva-Liisa Peltonen, ja Mervi Puolanne, Hengitysliitto ry

Kuva 3. Sanna-Maria Kivivuori ja Annika Takala, HUS

Kuva 4. Tuija Jussila, Susanna Vatanen ja Anu Lahti, KYS

Vuoden 2022 **toiminnan painopistealueina** olivat Terveydenhuollon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyysalueen toiminnan ja hakumenettelyn käynnistäminen, tuotettujen materiaalien jalkauttaminen, koulutustoiminnan jatkaminen ja verkostoituminen eri toimijoiden kanssa. Yhdistys haluaa tehdä aktiivisesti yhteistyötä kaikkien potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvien sidosryhmien kanssa.

Yhdistys on omalla panoksellaan tukenut sosiaali- ja terveysministeriön 24.2.2022 julkaistun **kansallisen asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022–2026** toimeenpanoa ja tiedon levittämistä. Yhdistys oli mukana STM strategian julkaisemistilaisuuden jälkeen toteutetussa paneelissa: Potilasturvallisuusstrategiasta asiakas- ja potilasturvallisuusstrategiaksi – jotain vanhaa, jotain uutta ja jotain lainattua. Paneelin toisena puheenjohtajana toimi yhdistyksen 2. varapuheenjohtaja Sanna-Maria Kivivuori ja paneelin jäsenenä Timo Keistinen.

Yhdistys on ollut mukana aktiivisena toimijana ja yhteistyökumppanina Pohjanmaan hyvinvointialueen valtakunnallisen **Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen** toiminnassa. Yhdistys on toiminut sen asiantuntija- ja tutkimus- ja kehittämislinjoissa jäsenenä ja asiantuntijoina sekä tiedon jalkauttajana.

Yhdistys pyrkii edistämään **potilas- ja asiakasturvallisuuskoulutuksen** sisällyttämistä perus-, jatko- ja täydennyskoulutukseen.

Lääkäriliitto hyväksyi vuonna 2021 **Terveydenhuollon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyiden** perustamisen. Erityispätevyystoimikunnan työ käynnistyi samana vuonna ja sen taustaorganisaatioina toimivat yhdistykseen vuonna 2021 tätä tarkoitusta varten perustettu lääkärijaos sekä Lääkäriliiton terveydenhuollon hallinto- ja johtajalääkärien alaosasto. Erityispätevyystoimikunta aloitti loppuvuonna 2021 erityispätevyiden myöntämisen hakumenettelyt arvioimalla laatimiensa sääntöjen mukaisella menettelyllä ensin omien jäsentensä pätevyden. Siirtymäaikana 29.4.2021 – 29.4.2024 voidaan myöntää pätevyys myös poikkeusmenettelyllä lääkärille, joilla on jo riittävä perehtyneisyys sekä kiistaton osoitus pitkäaikaisesta ja aktiivisesta laatu- ja potilasturvallisuustyöstä. Suomen Hammaslääkäriliitto ilmoittautui vuoden 2021 lopulla mukaan toimintaan.

Toimintavuoden 2022 alussa käynnistyi sekä kouluttautumaan ilmoittautumisten vastaanotto, että toimikunnan ulkopuolisten lääkäreiden erityispätevyshakemusten arviointi. Erityispätevyys myönnettiin toimikunnan esityksestä toimintavuonna 35 lääkärille ja 3 hammaslääkärille, jolloin uuden erityispätevyiden saaneita vuosina 2021-22 oli kaiken kaikkiaan 41. Heistä 12 on ilmoittanut voivansa toimia erityispätevyteen kouluttautuvan ohjaajana. Lääkärijaoksen ja toimikunnan jäsenille sekä erityispätevyiden saavuttaneille tehtiin kysely siitä, millaisia toivomuksia heillä on toimikunnan kotisivujen ja näiden ryhmien muun toiminnan osalta. Toistaiseksi ainoastaan toimikunnan kotisivuja on ehditty kehittää toivomusten suuntaan. Erityispätevyshakemusten käsittelystä peritään 60 € korvaus yhdistyksen tilille toimikunnan käyttöön. Kerätyistä korvausvaroista puolet on maksettu palkkioina toimikunnan sihteerille, jonka työmäärä on huomattava. Muita palkkioita tai kuluja ei ole maksettu.

Yhdistys on myös esittänyt tätä mallina, jonka mukaista koulutusta ja pätevoitymistä voitaisiin harkita muissakin ammattiryhmissä.

Tutkimusneuvoston toiminta

Yhdistyksen tavoitteena on tukea potilas- ja asiakasturvallisuuden tutkimusta. Tutkimusneuvosto perustettiin vuonna 2015 tukemaan HaiPro -vaaratapahtumien raportointijärjestelmän aineiston tutkimuskäyttöä potilas- ja asiakasturvallisuuden tutkimiseksi ja kehittämiseksi Suomessa.

Potilasturvallisuuden kansalliseksi edistämiseksi yhdistys haki tällä lupaa terveydenhuollon organisaatioilta koordinoida yhdistetyn HaiPro-aineiston tutkimuskäyttöä. Tätä toimintaa varten yhdistykseen perustettiin tutkimusneuvosto, joka koostui alan asiantuntijoista. Heidän tehtävänä oli arvioida yhdistykseen saapuvia tutkimushakemuksia, joissa haluttiin käyttää yhdistettyä HaiPro-aineistoa akateemiseen tieteelliseen tutkimukseen tai sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioissa tapahtuvaan kehitysohjelmaan. Hakemusten arvioinnin pohjalta tutkimusneuvosto teki esityksen hyväksyttävistä hakemuksista Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen hallitukselle, joka myönsi luvat yhdistetyn HaiPro-aineiston tutkimuskäyttöön. Tiedot siitä, millaisia potilasturvallisuuden kehittämisen kohteita ja keinoja aineistosta nousee ja mihin voimavaroja olisi tarkoituksenmukaista suunnata, ovat tarpeellisia valtakunnallisen potilasturvallisuustyön toteuttamisessa.

Yhdistetyn HaiPro-aineiston tutkimuksen keskitetyllä koordinoinnilla oli tarkoitus helpottaa sekä organisaatioiden että tutkijoiden työtä aineiston tutkimuskäyttöön saattamiseksi. Näin mahdollistettiin kertyneen aineiston hyödyntäminen Suomen sosiaali- ja terveydenhuollon organisaatioiden laadun ja potilasturvallisuuden edistämiseen tutkimuksen avulla. Käytäntö tuki Sosiaali- ja terveysministeriön potilas- ja asiakasturvallisuusstrategiaa 2017–2021, mikä korosti vaaratapahtumien tietokantojen tutkimuskäyttöä. Myös Terveyden ja hyvinvoinnin laitos näki hyvänä, jos HaiPro-aineiston tutkimuskäyttöä voitaisiin edistää.

Tutkimusneuvoston alkutaipaleella neuvostossa luotiin malli neuvoston toiminnalle ja hakemusten käsittelylle (tutkijoiden hakemus yhdistetyn HaiPro aineiston tutkimuskäyttöön). Samalla luotiin kattava infopaketti, lomakkeistot ja ohjeet tutkijoille heidän hakemustensa käsittelyä varten. Lomakkeet ja muut materiaalit ohjeineen olivat saatavilla yhdistyksen verkkosivuilla, jonne luotiin omat alasivustot tutkimusasioita varten. Tutkimusneuvoston toiminnan ja hakemusten käsittelyn malleja päivitettiin toiminnan aikana saadun palautteen pohjalta.

Tutkimusneuvosto käsitteli yhteensä 18 hakemusta yhdistetyn aineiston tutkimuskäyttöön. Tutkimuksia käynnistyi mm. seuraavista aiheista:

- Laite- ja säteilyturvallisuus hammaslääketieteellisessä kuvantamisessa
- Turvallisen lääkehoidon toteutuminen tehohoitopotilaan hoidossa
- Leikkaus- ja anestesiahoidon vaaratapahtumista oppiminen
- Kuvantamiseen liittyvät vaaratapahtumat HaiPro tietokannassa
- Osastonhoitajan johtamistyön sisältö ja sen yhteys hoitohenkilökunnan työtyytyväisyyteen ja hoitotyön tuloksiin
- Safety at home of older people
- Kyberturvallisuuden hallinta terveydenhuollossa
- Syövän lääkehoidosta raportoidut lääkityspoikkeamat

Tutkimusneuvoston toiminta päätettiin hallituksen päätöksellä lopettaa 2022 uudistuneiden GDPR säädösten vuoksi. Neuvostossa toimivat asiantuntijat antoivat palkkiotta omaa aikaansa asialla neuvoston toiminnan aikana. Tutkimusneuvostossa asiantuntijoina toimivat professori Risto Roine (pj.), sosiaalifarmasian professori Marja Airaksinen, filosofian tohtori Kaisa Haatainen, lääkitysturvallisuuden ja hoidon vaikuttavuuden apulaisprofessori Anna-Riia Holmström, syöpätautien ja sädehoidon erikoislääkäri, kliinisen onkologian dosentti Vesa Kataja, lääketieteen tohtori, psykiatrian ja oikeuspsykiatrian erikoislääkäri Eila Tiuhonen, lääketutkimuksen dosentti, kliinisen farmakologian ja lääkehoidon erikoislääkäri Miia Turpeinen, Tutkimusneuvoston sihteereinä on toiminut Anna-Riia Holmström, proviisori ja FaT-jatko-opiskelija Suvi Hakoinen sekä terveystieteiden tohtori Kirsi Coco. SPTY haluaa lämpimästi kiittää tutkimusneuvoston jäseniä arvokkaasta työstä asiakas- ja potilasturvallisuuden tutkimusta edistävästä työstä, jota he tekivät vapaaehtoisesti ja palkkiotta.

Jäsen- ja varainhankinta

Yhdistyksen taloudellinen tila oli vakaa koko varainhankintavuoden 2022. Tämä johtui vähäisistä kokous- ja muista tarjoilu-, sekä matkustuskuluista pitkittyneessä Covid – 19 tilanteessa. Suurimmat varsinaisen toiminnan kulut muodostuivat jaosten toiminnan kuluista, verkkosivujen uudistamista, sekä erilaisista painomateriaaleista, joilla yhdistystä tehdään tunnetuksi.

Taloudellisten tavoitteiden saavuttamiseksi tarvitaan kuitenkin lisää uusia jäseniä ylläpitämään yhdistyksen varsinaista toimintaa, edistämään asiakas- ja potilasturvallisuutta, tekemään yhdistystä tunnetuksi ja jalkauttamaan yhdistyksen tuottamia materiaaleja. Tavoitteena on saada yhdistyksen jäseniksi kattavasti henkilöitä ja yhteisöjä, jotka ovat tekemisissä / työskentelevät potilas- ja asiakasturvallisuuden kanssa tai ovat kiinnostuneita edistämään yhdistyksen tavoitteita. Eryityisesti sosiaalihuollon puolella on mahdollisuuksia jäsenhankintaan, sekä asiakasturvallisuuden edistämiseen.

Jäsenhankintaa ja yhdistyksen tunnettavuutta on tehty Lääkäri-, Sairaanhoidaja-, Farmasian-, sekä lähi- ja perushoitajien ammatillisilla koulutuspäivillä. Muita keinoja jäsenhankinnan edistämiseksi ovat olleet työpaikat ja ammattijärjestöjen lehtiartikkelit, sekä viestintä sosiaalisessa mediassa.

Jäsentilanne 31.12.2022: jäseniä 232. Henkilöjäseniä 191, yritys ja yhteisöjäseniä 26 ja sairaanhoitopiirejä 15. Vuoden aikana uusia jäseniä 18 ja poistuneita 15.

Varainhankintavuoden päättyessä tilikauden ylijäämä oli 8 288, 44 euroa. Käyttövara oli 30.12.22 50 480,05 euroa.

Viestintä

Yhdistyksen viestinnässä painotettiin kuluva toimintavuonna some -viestintää. Yhdistyksen jäsenkirjeitä lähti toimintavuonna yksi. Se on jäsenien nähtävissä yhdistyksen verkkosivuilla www.spty.fi ja se lähetettiin myös sähköpostijakeluna jäsenille. Verkkosivujen kautta välitettiin tietoa niin yhdistyksen toiminnasta, kuin muista ajankohtaisista potilas- ja asiakasturvallisuuteen liittyvistä teemoista. Vuoden aikana valmistauduttiin verkkosivujen uudistamistyöhön, joka toteutuu tulevana toimintavuonna.

SPTY Jaosten toiminta vuonna 2022

Yhdistyksen jaokset ovat turvallinen lääkehoito, potilas- ja asiakasjaos sekä potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat. Lisäksi yhdistyksellä on lääkärijaos, jonka toiminta on tässä vaiheessa rajoittunut Lääkäriliiton ja Hammaslääkäriliiton terveydenhuollon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden taustaorganisaationa toimimiseen. Jaokset tekevät toiminnalleen toimintasuunnitelmat yhdistyksen tavoitteen, päämäärän ja toimintalinjausten pohjalta.

Koulutustoiminta

Yhdistyksessä toimi hallituksen nimeämänä koulutuskoordinaattorina Maiju Welling. SPTY ry järjesti yhdessä Profession, Hoitotieteen tutkimussäätiö Hotuksen, Suomen Sairaanhoidajien ja Potilasvakuutuskeskuksen kanssa Tulevaisuuden asiakas- ja potilasturvallisuus tapahtuman otsikolla: Yhdessä kohti tavoitetta: Suomesta asiakas- ja potilasturvallisuuden mallimaa. Seminaari toteutui 1.–2.12. Espoon Keilarannassa. Suomen potilas- ja asiakasturvallisuusyhdistyksen jäsenenä osallistumismaksu oli alennettu (449€, normaalihinta 649€). Tilaisuudessa oli 84 osallistujaa.

Turvallinen lääkehoitojaos

Jaoksen tavoitteena on toimia moniammatillisena toiminta- ja keskustelufoorumina, joka edistää lääkitysturvallisuutta levittämällä tietoa hyvistä käytänteistä läpi sosiaali- ja terveydenhuollon laitos- ja avohoidossa. Jaos tarjoaa asiantuntemustaan yhdistyksen ja ulkopuolisten käyttöön lääkkeiden turvallisesta ja tarkoituksenmukaisesta käytöstä osana potilas- ja asiakasturvallisuutta.

Turvallinen lääkehoito -jaos toteuttaa yhdistyksen toimintalinjauksia erityisesti turvallisen lääkehoidon osalta ja osallistuu yhdistyksen yhteisten toimenpiteiden toteuttamiseen. Jaoksen toiminnan painopistealueet vuonna 2022 olivat kansallisen potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian toimeenpanon tukeminen sekä jaosten yhteistyön kehittäminen.

Jaos kokoontui vuonna 2022 neljä kertaa. Kokouksissa käytiin läpi muun muassa yhdistyksen sääntömääräisiä asioita sekä ajankohtaisia lääkitysturvallisuuteen liittyviä tutkimustuloksia. Uutena teemana otettiin tavaksi jakaa tietoa erilaisista vaaratapahtumista ja toiminnan kehittämisestä, jotta voimme oppia toisiltamme. Asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian toimeenpanoa tuettiin muun muassa osallistumalla Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen kehittämislinjojen työhön, erityisesti lääkitysturvallisuuden osalta. Jaos osallistui aktiivisesti myös jaosten yhteistapaamisen suunnitteluun ja toteuttamiseen.

Asiakas- ja potilasjaos

Jaos kokoontui vuoden aikana neljästi. Jaos painotti kaikessa toiminnassaan asiakkaan, potilaan ja läheisten näkökulman, roolia ja osallisuutta potilas- ja asiakasturvallisuuden edistämässä ja varmistamisessa. Jaos jatkoi edelleen yhdistyksen toiminnan tunnetuksi tekemistä asiakkaiden, potilaiden ja heidän läheistensä sekä järjestöjen keskuudessa.

Jaos työsti loppukeväällä valmistunutta lääkehoidon turvallisuutta varmistavaa ns. ”Tunnenko lääkehoitoni” -korttia, joka on muistilista lääkkeenkäyttäjälle siitä, kuinka ja minkälaisilla kysymyksillä lääkkeenkäyttäjä voi osaltaan varmistaa lääkehoidon turvallisuutta lääkehoidon aikana tai silloin, kun hänelle määrätään uusi lääke. Korteja painettiin 10 000 kappaletta ja sen lisäksi julistetta 2 000 kappaletta, jota jaettiin toimijoille.

Jaos tavoitteli vahvaa yhteistyötä yhdistyksen muiden jaosten kanssa ja osallistui jaosten keskinäisen toiminnan kehittämiseen. Vuonna 2022 toteutui ensimmäinen jaosten yhteistapaaminen, jonka valmisteluun jaos osallistui aktiivisesti. Tapaaminen toteutui 16.6. Tehy:n tiloissa Pasilassa. Jaos kutsui potilaan puheenvuoron esiin nostajaksi ja päivän alustajaksi Muistiliiton kokemustoimija Peri Lampisen. Hän piti ansiokkaan puheenvuoron potilaan näkökulmasta asiakas- ja potilasturvallisuuden kehittämisessä. Lisäksi jaos toteutti Learning cafe:n teemalla: Järjestöjen toiminta ja vaikutusmahdollisuudet. Osaaminen ja osallisuus asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian jalkauttamisessa. Tilaisuus oli onnistunut ja päivän aikana käytiin hyvää keskustelua mm järjestöjen merkityksestä kumppanina, asiakkaan ja potilaan roolista, mutta myös vastuusta sekä yhteistyöstä ja viestinnästä eri tahojen ja tasojen välillä.

Jaos osallistui WHO:n potilasturvallisuuspäivästä viestimiseen. Yhdistys osallistui kumppanina Profession 1.-2.12. tapahtumaan: Yhdessä kohti tavoitetta: Suomesta asiakas- ja potilasturvallisuuden mallimaa, jossa yhden session teemana oli osallisuuden näkökulma, jota käsiteltiin asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian kärjen 1. Yhdessä asiakkaan ja potilaan kanssa mukaisesti.

Jaos osallistui osaltaan potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman toimeenpanoon painottaen asiakkaan ja potilaan näkökulmaa, osallisuuden vahventamista ja kokemuksen merkitystä. Jokaisessa kokouksessaan jaos kävi läpi myös ajankohtaiset asiat liittyen keskuksen ja strategian toimeenpanoon liittyen osallisuuteen. Jaos on edustettuna Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen tunnistamisen kehittämislinjassa. Kuluvana vuonna jaoksen jäsenet tahoillaan osallistuivat tietoisuuden lisäämiseen tunnistamisesta jalkauttamalla edelleen valmistunutta kuvausta tunnistamisen varmistamisesta. Jaoksen jäsenet tukivat tahoillaan STM:n asiakas- ja potilasturvallisuusstrategian kansallista viestintäkampanjaa, jonka kohderyhminä ovat ammattilaisten opiskelijoiden ja päättäjien lisäksi asiakkaat, potilaat ja läheiset ([video](#), YouTube). Aiheesta viestittiin STM [uutisena](#) 30.6. Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksen [sivuilla](#) 8.12. sekä [SOSTEKirjeen](#) välityksellä 14.12.

Syksyn aikana jaos keskusteli jaoksen toiminnasta ja tarpeesta. Osallistujat näkivät toiminnan ketteränä ja avoimena ja sen jatkuminen tärkeänä.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijat -jaos

Vuoden 2022 aikana potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijoiden jaos kokoontui vapaamuotoisesti etäyhteydellä 3 kertaa ja näiden lisäksi osallistuttiin jaosten yhteistapaamiseen kesäkuussa.

Asiantutijajaoksen jäsenet osallistuivat Potilas- ja asiakasturvallisuusstrategian ja toimeenpanosuunnitelman 2022–2026 jalkautukseen omilla toimialueillaan sekä WHO:n potilasturvallisuuspäivän suunnitteluun ja toteutukseen kansallisesti sekä omissa organisaatioissaan.

Jaoksen jäsenille tehtiin syksyllä kysely jaoksen tarpeellisuudesta. Asiakas- ja potilasturvallisuuskeskuksella on useita eri verkostoja, joihin myös jaoksen jäsenet kuuluvat, joten jaoksen toimintaa entisenlaisena ei nähty tarpeellisenä. Sen sijaan vapaamuotoisia keskusteluja pidettiin tärkeinä ja niitä on päätetty jatkaa jossain määrin vuonna 2023.

Potilas- ja asiakasturvallisuuden asiantuntijoiden jaokseen otetaan uusia jäseniä. Ehtona on kuitenkin se, että henkilön on tehtävä potilas- ja/tai asiakasturvallisuuden edistämistyötä osana omaa päivittäistä työtään tai omasta mielenkiinnostaan.

Lääkärijaos

Lääkärijaos perustettiin varsinaisesti toimimaan Terveydenhuollon laadun ja potilasturvallisuuden erityispätevyyden taustaorganisaationa, koska SPTY ei itse voinut sellaisena toimia erityispätevyysien säännösten mukaan. Jaoksen jäseninä voivat olla lääkärit ja hammaslääkärit, jotka ovat joko SPTY:n jäseniä tai muuten jaoksen toiminnasta kiinnostuneita.

Jaosta kuultiin ja sen näkemyksiä huomioitiin – samoin kuin erityispätevyyden toistakin taustaorganisaatiota Lääkäriliiton terveydenhuollon hallinto- ja johtajalääkärien alaosastoa – kun kesällä 2021 erityispätevyystoimikunta nimitettiin kolmeksi vuodeksi. Jaoksella on vuosikokous alkusyksyisin, ennen erityispätevyyden syyskauden hakuaikaa ja toimikunnan syyskokousta. Toimikunnan johdossa toimivat kummankin taustaorganisaation puheenjohtajat ja sen 17 varsinaisesta jäsenestä 8 kuuluu myös SPTY:n lääkärijaokseen. Samoin myönnettyistä 41 erityispätevyydestä 18 hakijaa on ollut myös lääkärijaoksen jäseniä. Lääkärijaos, toimikunta ja erityispätevyyden saavuttaneet ovat siten kolme lääkäriyhmää, jotka ovat monin tavoin vahvasti toisiinsa yhteydessä ja verkostoituneina. Erityispätevyyksiä arvioitaessa on mahdolliset jääviydet kuitenkin aina huolellisesti huomioitu.

Toistaiseksi erityispätevyyden toiminnan käynnistäminen sekä ensimmäisen kolmen vuoden poikkeusmenettelyajan ”ruuhkavuodet” ovat työllistäneet toimikuntaa ja sen lääkärijaoksen jäseniä niin, että muuta toimintaa ei ole nähty aiheelliseksi ja mahdolliseksi käynnistää. Pyrkimyksenä on lähinnä ollut tässä vaiheessa kehittää toimikunnan kotisivuja sellaisiksi, että ne mahdollisimman hyvin palvelisivat myös lääkärijaoksen jäseniä, erityispätevyyden saavuttaneita sekä siihen kouluttautuvien ohjaajia ja tässä mielessä toteutettiin näille ryhmille kysely v. 2022. Mutta ehdotuksia muusta toiminnasta ja tarjoutumisia vetämään näitä toimintoja otetaan mielihyvin vastaan!